

Periodisme i Societat

Codi: 103086
Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2501933 Periodisme	OT	4	0

Professor/a de contacte

Nom: Ana Isabel Fernandez Viso

Correu electrònic: Ana.Fernandez.Viso@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: espanyol (spa)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: No

Grup íntegre en espanyol: No

Prerequisits

Es tracta d'una assignatura amb un plantejament eminentment pràctic i amb un sistema d'avaluació contínua, per això **és obligatori assistir, almenys, al 80% de les classes per aprovar.**

Es recomana haver cursat prèviament assignatures de Metodologia de recerca i d'Estructura social.

Objectius

- Introduir a l'alumnat a l'estudi i anàlisi de la qüestió social en les societats avançades.
- Capacitar a l'alumnat per a detectar, documentar i avaluar periodísticament les fractures socials, així com les diferents desigualtats existents en la societat (econòmiques, de classe, de gènere, ètniques, etc.).
- Capacitar a l'alumnat per a elaborar textos periodístics des de la perspectiva del periodisme social.

Competències

- Aplicar l'ètica i la deontologia professionals del periodisme, així com l'ordenació jurídica de la informació.
- Buscar, seleccionar i jerarquitzar qualsevol tipus de font i document útil per a l'elaboració de productes comunicatius.
- Demostrar consciència ètica i empatia amb l'entorn.
- Demostrar l'esperit crític i autocrític.
- Diferenciar les principals teories de la disciplina, els seus camps, les elaboracions conceptuals, els marcs i els enfocaments teòrics que fonamenten el coneixement de la disciplina i els seus diferents àmbits i subàrees, i adquirir un coneixement sistemàtic de l'estructura dels mitjans de comunicació.
- Generar propostes innovadores i competitives en la recerca i en l'activitat professional.
- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.
- Transmetre informació periodística en el llenguatge propi de cada un dels mitjans de comunicació, en les seves formes combinades modernes o en suports digitals, i aplicar els gèneres i els diferents procediments periodístics.

Resultats d'aprenentatge

1. Buscar, seleccionar i jerarquitzar qualsevol tipus de font i document útil per a l'elaboració de productes comunicatius.
2. Comunicar en el llenguatge propi de cada un dels mitjans de comunicació la narració periodística especialitzada en informació de fets diversos i vida quotidiana.
3. Conceptualitzar les teories i les tècniques del periodisme especialitzat.
4. Demostrar consciència ètica i empatia amb l'entorn.
5. Demostrar un coneixement pràctic del periodisme especialitzat
6. Desenvolupar l'esperit crític i autocrític.
7. Generar propostes innovadores i competitives en la recerca i en l'activitat professional.
8. Incorporar els principis de la deontologia professional en l'elaboració de narració periodística especialitzada en informació de fets diversos i vida quotidiana.
9. Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.
10. Utilitzar els recursos de comunicació interactiva per processar, elaborar i transmetre informació en l'elaboració d'informació de caràcter especialitzat.

Continguts

La desigualtat social és un fet complex i multidimensional, que es manifesta en l'existència de diferències entre els éssers humans socialment creades i reproduïdes (econòmiques, de classe, de gènere, ètniques, etc.). El seu estudi constitueix una de les àrees més importants de la sociologia perquè els recursos als quals tenen accés les persones determinen les seves oportunitats vitals. La crisi global iniciada en 2008 ha aprofundit les desigualtats i les fractures socials inherents al capitalisme postindustrial, financer i globalitzat. D'aquestes dinàmiques generadores d'exclusió i de desigualtat, així com de les derivades de la intolerància i de la falta de reconeixement del dret a la diferència, s'ocupa el **periodisme social o periodisme amb sensibilitat social**. Constitueix, abans que res, una actitud i una perspectiva de treball, que col·loca la *qüestió social* en el centre de la valoració informativa dels periodistes. En aquest sentit, el periodisme té compromisos que resulten ineludibles, per exemple, amb aquella part de la societat que no té veu ni capacitat per articular mediàticament els seus interessos, els seus problemes, els seus valors i les seves vivències.

D'acord amb aquest plantejament del periodisme social que fan els professors de l'assignatura, el temari abasta les següents qüestions:

1. Introducció al periodisme social.
2. Introducció a la *qüestió social* i al canvi social.
3. Dinàmiques de creació i reproducció de les desigualtats.
4. Agenda, fonts i actors del periodisme social.
5. La construcció narrativa en el periodisme social.

Metodologia

La orientació de l'assignatura és eminentment pràctica i exigeix l'assistència a classe. La metodologia utilitzada s'adequa a aquest plantejament i consisteix en la realització de: tallers i activitats de lectura i de debat sobre els diferents eixos temàtics de l'assignatura; exercicis amb bases de dades que documenten estadísticament les diferents formes que adopta la desigualtat; anàlisis col·lectives de peces, projectes i productes periodístics; i exercicis pràctics consistents en l'elaboració de textos periodístics.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes magistrals	15	0,6	1, 3, 4, 6, 7, 9
Seminaris de lectura i debat i altres activitats pràctiques	20,5	0,82	1, 3, 6, 7, 9

Tallers d'anàlisi de dades	22	0,88	1, 5, 6, 7, 8, 10
Tipus: Supervisades			
Tutories	10	0,4	1, 2, 5, 7, 8, 9, 10
Tipus: Autònomes			
Treball de l'alumne	70	2,8	1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10

Avaluació

L'avaluació de l'assignatura serà continuada i es farà a partir de cinc tipus d'evidències:

- Tallers de lectures i de debat, que suposaran un 10% de la nota final.
- Dos tallers d'anàlisi de dades, que equivaldran al 20% de la nota final.
- Activitats pràctiques consistents en l'anàlisi, la presentació i la discussió col·lectiva de projectes i/o productes periodístics, l'elaboració de peces periodístiques vinculades a l'actualitat o als temes tractats en classe o la realització d'activitats preparatòries per documentar possibles peces periodístiques. Suposaran un 10% de la nota final.
- Un reportatge final elaborat en grups reduïts i que representarà el 50% de la nota final.
- Una memòria d'elaboració del reportatge, que s'anirà fent a llarg del curs i que suposarà el 10% de la nota final.

La nota final s'obté calculant la mitjana ponderada de totes les activitats d'avaluació, una vegada verificat el compliment del requisit previ d'haver assistit, almenys, al 80% de les classes. Els reportatges finals han de ser acordats amb la professora en el primer mes de classe, qui els anirà tutoritzant al llarg del curs. No hi ha examen final, ni es faran excepcions en aquest sentit amb alumnat de segona o de tercera matrícula.

Per aprovar l'assignatura és obligatori lliurar el reportatge final i la seva memòria d'elaboració. El plagi en qualsevol activitat avaluable suposarà el suspens automàtic de l'assignatura, que serà qualificada amb un 0.

Calendari d'activitats d'avaluació:

Els calendaris de les exposicions en grup corresponents als tallers de lectures i de les activitats pràctiques es pujaran al campus virtual, una vegada que s'hagin configurat els grups de treball i s'hagin pogut distribuir entre ells les activitats concretes a realitzar.

Els dos tallers d'anàlisi de dades es faran, progressivament, el primer, entre el 20 de març i el 12 d'abril i, el segon, entre el 25 d'abril i el 24 de maig. Sempre s'informarà a l'alumnat amb diversos dies d'antelació de les dates de realització dels exercicis.

El reportatge en grup i la memòria final de la seva elaboració es lliuraran el dimecres 29 de maig (grup 3 de l'assignatura) i el dijous 30 de maig (grup 1 de l'assignatura).

Les dates de les activitats d'avaluació podrien variar en virtut de circumstàncies excepcionals que puguin donar-se durant el curs.

Revisió de les qualificacions:

Les proves que es lliurin corregides en classe a l'alumnat es revisaran en aquestes sessions i per a la resta de les activitats d'avaluació (inclosos el reportatge final i la seva memòria final d'elaboració) s'habilitaran dates de revisió mitjançant una tutoria amb la professora.

Procés de recuperació:

En cas de suspendre l'assignatura, es preveu la seva reavaluació mitjançant la reelaboració del reportatge final (segons les indicacions que donarà la professora a l'alumnat en la revisió de les notes del reportatge), la nota del qual farà mitjana ponderada amb les qualificacions obtingudes en la resta de les activitats del sistema d'avaluació continuada.

Pel seu caràcter eminentment pràctic i la impossibilitat de repetir la situació i les circumstàncies en les quals s'han realitzat, els tallers de lectura i de debat, els exercicis d'anàlisi de dades, la memòria d'elaboració del reportatge i la resta de les activitats pràctiques relacionades amb l'anàlisi o l'elaboració de treballs i/o textos periodístics estan exclosos del sistema de recuperació.

Per participar en el procés de recuperació, l'alumnat haurà d'haver estat prèviament avaluat en un conjunt d'activitats el pes de les quals equivalgui a un mínim de dues terceres parts de la qualificació total de l'assignatura.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Memòria d'elaboració del reportatge	10%	1	0,04	1, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10
Participació en altres activitats pràctiques del curs	10%	1	0,04	1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10
Reportatge en grups reduïts	50%	5	0,2	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10
Seminaris de lectura i debat	10%	2,5	0,1	1, 3, 4, 6, 7, 8, 9
Tallers d'anàlisi de dades	20%	3	0,12	1, 3, 5, 6, 7, 8, 10

Bibliografia

Bibliografia de referència:

Alba Rico, Santiago; Appadurai, Arjun; Bauman, Zygmunt; della Porta, Donatella; et. al. (2017) *El gran retroceso*, Barcelona: Seix Barral.

Butler, Judith (2017) *Cuerpos aliados y lucha política*, Barcelona: Paidós.

Caparrós, Martín (2015) *El Hambre*, Barcelona: Anagrama.

Castel, Robert (1997) *Las metamorfosis de la cuestión social: una crónica del salariado*, Barcelona: Paidós.

Cortina, Adela (2018) *Aporofobia, el rechazo al pobre: un desafío para la democracia*, Barcelona: Paidós.

Demon, Matthew (2017) *Desahuciadas: Pobreza y lucro en la ciudad del siglo XXI*, Madrid: Capitán Swing.

Ehrenreich, Barbara (2003) *Por cuatro duros: cómo(no) apañárselas en Estados Unidos*, Barcelona: RBA.

Estefanía, Joaquín (2015) *Estos años bárbaros*, Barcelona: Galaxia Gutenberg.

Méndez, Ricardo; Abad, Luis D.; i Echaves, Carlos (2015) *Atlas de la crisis: Impactos socioeconómicos y territorios vulnerables en España*, Valencia: Tirant Humanidades.

Owen, Jones (2013) *Chavs: la demonización de la clase obrera*, Madrid: Capitán Swing.

Sassen, Saskia (2015) *Expulsiones: brutalidad y complejidad en la economía global*, Madrid: Katz Editores.

Standing, Guy (2013) *El precariado: una nueva clase social*, Barcelona: Ediciones Pasado & Presente.

Stiglitz, Joseph (2012) *El precio de la desigualdad: el 1% de la población tiene lo que el 99% necesita*. Madrid: Taurus.

Varela, Núria (2013) *Feminismo para principiantes*, Barcelona: Penguin Random House.

Zeller, Carlos (2001) "Los medios y la formación de la voz en una sociedad democrática", en Revista *Anàlisi*, nº 26, Bellaterra, UAB.

Es treballarà, també, amb informes sobre desigualtat, pobresa i/o discriminacions elaborats per institucions nacionals i internacionals (INE, Foessa, Consell Econòmic i Social, Funcas, Intermón Oxfam, Cáritas, PNUD, OCDE, SOS Racismo, Unión Romaní, etc.) i, addicionalment, es suggerirà bibliografia complementària orientada, essencialment, a aprofundir en els temes que triïn abordar els alumnes en els seus reportatges.

Els responsables de l'assignatura, conjuntament amb el personal de la Biblioteca de Comunicació i Hemeroteca General de la UAB, van recopilar per als estudiants al 2015 abundants recursos i materials sobre les desigualtats socials a la següent pàgina web: <http://pagines.uab.cat/desigualtat/>